

SAMHÄLLS- BYGGARNA

Vägen tillbaka till naturen

Från små furstendömen till nationalstaten, statsstaten och imperierna. Vi trodde kanske att globaliseringen och superstaterna var sista anhalten, men inte. Efter oroligheterna på 2020-talet tar utvecklingen en ny vändning: nya lokalsamhällen växer fram. I dessa **samhälligheter** har humanistiska värderingar ett större värde än materiella ting och traditionell ekonomisk tillväxt. Rörelsen har nu spridit sig till världens alla hörn. I den här världen är det oacceptabelt att lämna ekologiska fotavtryck och anpassning till naturen är modellen.

När man träder in i en **samhällighet** finns det ingen gräns och ingen skylt som hälsar välkommen. Enda tecknet är en vibration och ett meddelande på jackärmen: Välkommen till Björkhagas samhällighet. Här åker vi kollektivt!

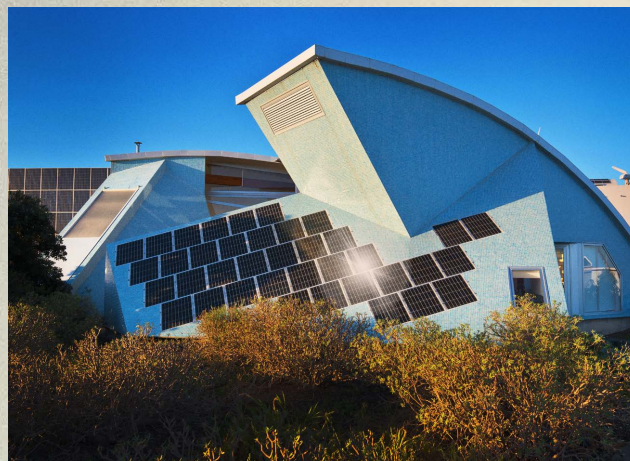
Björkhagas samhällighet ligger i ett naturskönt område omgivet av höga berg och barrskog. Det sägs att Björkhaga var en av Sveriges första samhälligheter; den bildades 2031, bara ett år efter de allra första i Europa. Nu finns de över hela jordklotet.

Vid en grusväg står Vilgot, en av Björkhagas samhällsbyggare i bonyttan. Han vill visa oss sin stolthet: Boklossen – en bostad han varit med och konstruerat. Efter ett par minuter dyker en självkörande eldriven minibuss upp. En mätare i fronten blinkar grönt, vilket indikerar att det finns överskottsenergi att tillgå och att åkturen därmed är gratis. Kollektivtrafiken är anpassad efter naturens svängningar och tar flest resenärer när solen skiner som mest eller vindmöllorna går för fullt.

Världens samhälligheter ser olika ut och styrs på olika sätt, men alla delar synen på ett **cirkulärt system**. Maximal anpassning till miljön är målet. All vatten- och matförsörjning måste anpassas till naturen, precis som allt byggande och all energiproduktion. Den gemensamma samhällsidén utgår från **biomimetikfilosofin**: att allt i samhället ska inspireras av naturen.

Färden går förbi Allklossen som pryds av solfångare. Här går de flesta barnen i skolan. Vilgot berättar att han då och då tjänstgör som lärare:

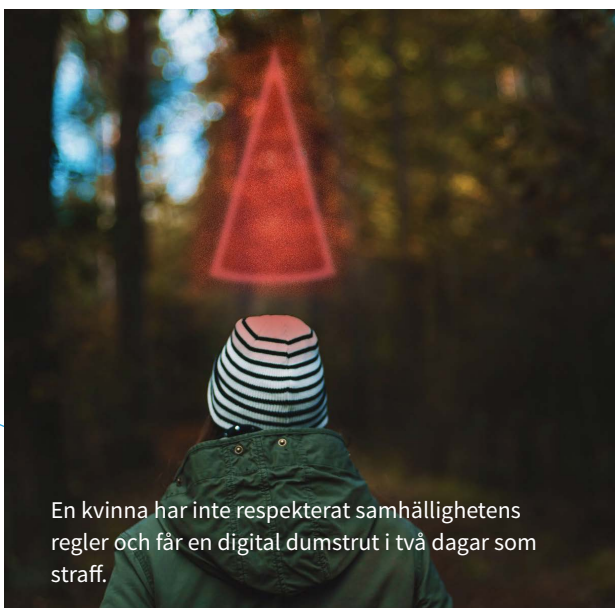
Vilgot tar en promenad med sin ständige följeslagare – den digitala sherpan.

– Jag lär ut lokalkännedom. Varje torsdag. Lokalkunskapen kombineras med det nationella läroprogrammet.

Där skogsvägen tar slut breder ett fält ut sig. På avstånd ser det ut som gigantiska tegelstenar ligger staplade vid en liten sjö. Några av dem flyter på vattnet. Det visar sig vara modulerna som Vilgot nämnde. Boklossarna är tillverkade i grafen, ett extremt lätt och samtidigt starkt och värmeledande material. De är flyttbara, kan lätt anpassas till lokala förutsättningar och kan justeras i storlek. På frågan om konstruktionen är patenterad svarar Vilgot: *Naturen har ingen patent på.*

I Björkhaga samlas samhällsbyggare i **nyttor** – inte branscher – där det mesta drivs i kooperativ form. Man jobbar i en nytta med energi, bostäder, utbildning/forskning eller matproduktion. Mellan samhälligheterna byts kunskap via nätverk. **Inga resor behövs.**

En kvinna har inte respekterat samhällighetens regler och får en digital dumstrut i två dagar som straff.

Att lämna ekologiska fotavtryck är inte accepterat, all påverkan måste ske på så låg nivå som möjligt. **Ecoshaming** är en vanlig sanktion mot dem som lever över sin andel av ekologiskt avtryck. I värsta fall kan det leda till uteslutning, och förvisning från samhälligheten.

Det lokala synsättet gör även avtryck i ekonomin. Eftersom en majoritet av lokalsamhällena inte accepterar resursslöseri och värderar icke-materiella värden, finns olika valutor att handla med – tidsbanker, materiella icke-avtryck mm. Bruttoregionprodukten plus, **BRP+**, i vilken invånarnas tillfredsställelsenivå mäts under varje år, är ett

viktigt välfärdsmått. Björkhaga har legat bra till de senaste åren, med ett högt BRP+-värde.

Så vad kostar då en bokloss – om vi vill stanna och bosätta oss här? Och i vilken valuta?

Vilgot skakar på huvudet: *Det är inte riktigt så det fungerar.*

I Björkhaga handlar det om vem du är, och betalningen kan komma från flera källor. Du kan till exempel abonnera på ditt boende, och betala med **ekominusar** (icke-ekoavtryck-enheter). Alla har sitt personliga sätt att bidra – så att det gagnar helheten.

Scenariet Samhällsbyggarna

Styrningsnivå	Lokalsamhällen
Drivande aktörer	Lokala samhälligheter
Livsstil	Småskalighet, humanistiska värderingar
Ekonomi	BRP+ , olika typer av valutor
Energiförsörjning	Förnybar energi i samklang med naturen
Utbildning	Lokall kunskap för lokal nytta
Kännetecken	Ekologisk hållbarhet

Detta har hänt:

2020

Rotterdam

2030

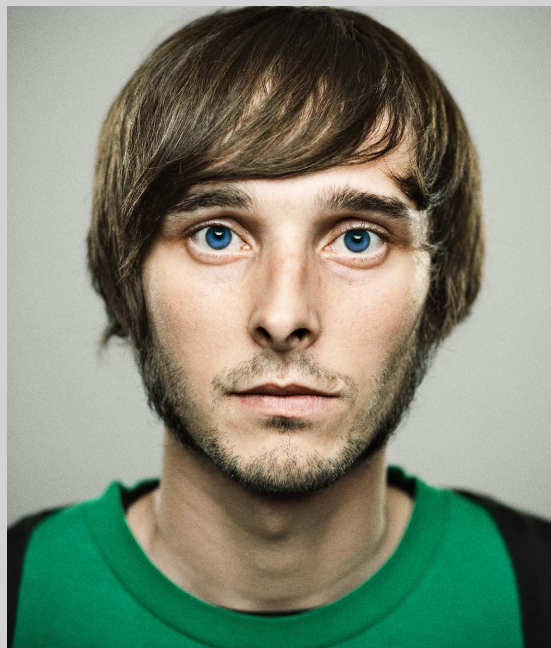
Klimatkatastroferna avlöser varandra

Klimathotet blir allt mer påtagligt under 2020-talet med stora översvämningar, tsunamis, ismältning och havshöjning. Katastroferna krossar tron på det kort-siktiga kapitalistiska samhället. Uppropet **#thisistheend** blir en vändpunkt som gör att ledare från hela världen samlas och beslutar sig för att samarbeta för ett bättre samhälle. Men det går trögt, i stället börjar saker hända på lokal nivå. Invånare i Rotterdam och Köpenhamn går samman och skapar de första samhälligheterna.

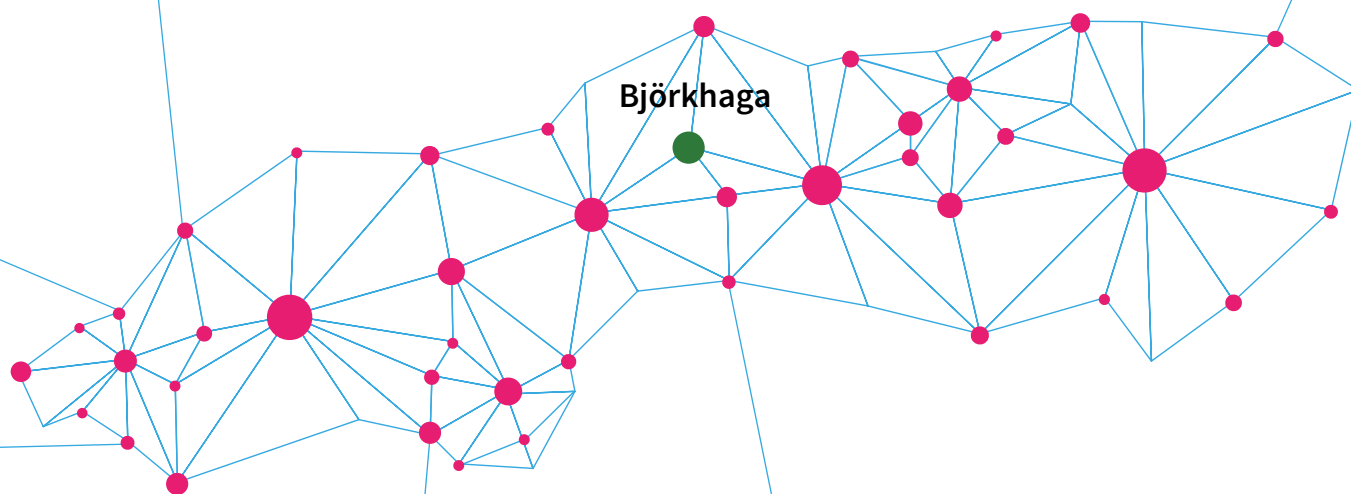
Från materialism till nyhumanism

I de nya nätverkssamhällena som tar form på 2030-talet har humanistiska värderingar, mänskliga rättigheter och livskvalitet högre status än materiellt ägande och traditionell ekonomisk tillväxt. Den nya rörelsen är kraftfull och sprider sig globalt under en tioårsperiod. Förändringen drivs fram av folkomröstningar, nationalstaterna försvagas och allt mer förändringskraft koncentreras kring de lokala samhälligheterna. Många upprörda debattörer hävdar att samhälligheterna är olagliga. Men i ett beslut 2033 rekommenderar FN att världens nationer erkänner nätverkssamhällena som samhällsformer med rätt till visst självstyre.

Kevin var en dem som protesterade mot att politiker och företag inte gjorde något när världen stod i lågor. Hans engagemang ledde honom till Rotterdam där den allra första samhälligheten grundades. Där upptäckte han sin talang för berättande. Därför tackade han ja till erbjudandet att bli berättare i samhälligheten i Rotterdam. Trenden spred sig snart till fler samhälligheter. Alla insåg att ett samhälle utan berättelser är ett fattigt samhälle, samtidigt som det muntliga berättandet uppfattades som nytt och exklusivt av de generationer som vuxit med elektroniskt berättande.

KEVIN DOGAN, 32
Sagoberättare

2050

Samhälligheterna – en för varje smak

Stora delar av världen styrs av lokala och regionala samhälligheter. De nationella och internationella nivåerna har allt mindre att säga till om. Kännetecknande för de nya samhälligheterna är cirkulär ekonomi, **samtalsdemokrati**, småskalighet och fokus på mänskliga rättigheter.

Det finns många olika typer av samhälligheter, med olika inriktning. Många samhälligheter har stark gemensam religiös grundsyn. Både i Texas och Sydamerika finns samhälligheter som hävdar nyttan av vapen. Om man inte trivs, eller är nöjd med besluten i sin samhällighet, flyttar man till en annan som passar bättre

– eller skapar en ny. Det är inte ovanligt med konflikter mellan växande och krympande samhälligheter.